

120 години списание „ЗДРАВΟΣЛОВИЕ“

Година първа: 1893 – 1894

Редакторъ-издателъ: д-ръ Мирковичъ

Сливенъ

Скоро-печатница „Българско знаме“

Здравие и болестъ * – Година I, 15 априлъ 1893 г., книжка I

Природно человек е създаден здрав. Болестта си я печели той от неговото не добро поведение или незнание.

Изобищо болестите са следствие на едно неумерено ядение и пиание, и на едно телесно изложение под един нездрав климат, една несгодна температура, или на някои болезнени зародиши. Тези са, горедолу, най-главните причини на болестите.

Действително ако хвърлим един поглед върху живота когото живееме и върху този, като как трябва да живее человек, за да бъде здрав, то ще намерим че ние изобищо сме в този път в който не можем да бъдем здрави.

У нас най-несгодните и неупотребителни неща, по обичай, стават най-нужни, важни и употребителни. Много хора са съгласни да се лишат от хляб, което е собствената храна за тялото, от колкото да се лишат от тютюн, вино или ракия, които са съвършено противни на здравие. Додето хората у нас живееха по-просто, по-природно, те бяха по-здрави; от както начнаха да влазят в криворазбраната цивилизация, под влиянието на спиртовни, кафейни и други питиета, както и разни пушения, от както начнаха да се хранят повечето с месо, за да закоравяват, от колкото с растителни вещества, от тогава болестите са умножили. Ето що е человек да се води по изкуствените неща, от колкото по природните.

Научно е веќе доказано че охтиката се умножава и развива много повече под режима на месоядството, от колкото под сека друга постна храна.

За да дадем добър един потик в развитието на тоя важен за живота предмет, ние ще се постарееме да извлечем мненията на най-добрите писатели, които се са занимавали с человеческата храна: като каква трябва да бъде тя за да се съхрани здравето на човека и да се продължи живота му.

* Шекстът е с максимално запазена структура, пунктуацията не е променяна, премахнати са буквите, които вече не се използват

Закон на подобните – Година I, 15 мартъ 1894 г., Книжка XII

Въ днешните времена сичките лекари се стремят към едно нещо, то е: да иматъ добро следствие въ лечението си, от колкото високо разсъждение, да знаятъ повече да черпятъ с изкуство изъ науката лечителните си средства, отъ колкото да изговорятъ доказателства, които не служатъ за нищо друго освенъ да разбуждатъ разни препирни безъ никаква практическа полза.

Ето какъ се изразява един омиопатъ, Леон Симон баща въ това отношение:

„Лечението е и трябва да е последното нещо, каквато и да е медицината. Следователно, физиологата, патологата, фармакологата не са, в ръцете на лекаря, освенъ средствата и оръдия, които трябва да се насочатъ къмъ последната тая точка, лечитбата.”

Нищо въ природата не се върше безъ да е подчинено на единъ естественъ законъ; сичко става и се изменява върху тая само основа. Лечитбата, като природно действие, и тя си има закона: закона на подобните.

Откритието на тоя законъ отъ Ханеманъ дойде да положи една твърда основа за лечението въ медицината. Ето какъ се изразява този гений въ едно място на своето съчинение, Органонъ: „Плова явление, (лечението на болестта чрезъ омиопатическите лекарства) се основава върху естествения омиопатически законъ, който не беше познатъ до сега, ако и да е имало някакво подозрение върху му, който, въ сичките времена, е билъ основата на секакво истинско лечение, то е: че едно динамическо страдание въ живия организъмъ се унищожава по единъ траенъ начинъ отъ едно по-силно страдание, когато последното това, безъ да има същото свойство като него, му примязва обаче много по начина съ който то се проявява”.

Ханеманъ, за да постанови безъ противерочие, че не се касае тукъ за една проста човеческа мисълъ, а за единъ естественъ законъ, изследва това което може да се случи въ организма когато две болести се посрещнатъ. Пези болести може да бъдатъ подобни и неподобни.

Ако те са неподобни, три случая може да се представятъ:

I. – Ако вехтата болестъ е по-силна отъ новата, то въ такъвъ случай, новата не зема място въ тялото, тя се отблеженува. По тозъ начинъ е дето чемата на Изтокъ не се появява тамъ сето съществува скорбута и охтичавите не ги газятъ епидемическите тресци.

II. – Ако новата болестъ е по-силна отъ вехтата, то последната временно се пропъдва. Келя, напримеръ, спира епилепсиата; но щомъ той изчезне, епилептическа припадокъ пакъ се проявява. Крастата пропъжда временно скорбута, тифоза – охтиката, лещенката – едрата сипаница; атласката (скарлатината) пресича действието на ваксината. Поозъ е начина на сичките неподобни болести: по-силната прекратява по-слабата, въ случай че се не сплетятъ и двете, нещо, което е твърде рядко въ силните болести; но никоги те не се церятъ една чрезъ друга.

Поози е начина и реда по когото кожните болести изчезватъ много пъти подъ едно силно разслабително лекарство, употребено начесто; щомъ действието на последното предписание, кожните явления пакъ се появяватъ. Единъ епилептически припадокъ се прекратява за дълго време подъ влиянието на някои котери (нахутени яки); но щомъ те престанатъ отъ да работятъ, припадоците се появяватъ. Каквото е да бъде лекарството, щомъ то произвежда едно неподобно страдателно действие по-силно отъ това лечение е изнемощяването на болния. Подобни средства не могатъ да бъдатъ лечителни; те не да освенъ едно временно и нагледно улежчение.

III. – Наконецъ, ако двете болести са почти отъ еднаква сила, новата зема място наедно съ вехтата; те си споделятъ органите и съставляватъ това, което наричатъ една сплетена (сотрлицее) болестъ. Пте не се унищожаватъ, една отъ друга, ни пъкъ се смисатъ въ едно: те иматъ отделно едновременно съществувание. Сифилитическите болести може да съществуватъ наедно съ

красната; едрата сипаница съ лещенката (rougeole). Виждаме се е две, даже и три болести да се намират едновременно в организма.

Тези са възможните три разменителни начина в сблъскването между две неподобни болести. Съвсем друго яче бива телесното положение когато болестите са подобни.

Две болести които си подобават никога взаимно не се отблъскват (I), ни нъкъ временно се прекъсват (II), ни, накрай, едновременно могат да съществуват и да съставляват една двойна болест (III). Те взаимно се унищожават. По-силната изтребва по-слабата, завладява завладените части от другата, която, като по-слаба, изгасва и не намира мощъ за действие. ПГъй, нека земнемъ единъ примеръ отъ впечатлениата на органическа животът образа на една свецъ в оптичещата нерва изчезва при зарите на слънцето, което действува върху очите ни съ една по-силна светлина.

Пукъ не са вече средства временно улекчител: ли, но съвършено лечителни, които се събразяват съ действителния естественъ ходъ на природата. Ханеманъ излага доволно болести, които естествено са се излекували омиопатически. Едрата сипаница лечи много болки, които се отличават съ признаци подобни на нейните; напримеръ, очеболите, произведени отъ едрата сипаница, се лекуватъ чрезъ предаждане вируса отъ същата сипаница. Произведената треска отъ пресаждането унищожва коренно корените болести. Но тези случайни омиопатически излечения са редки в естеството понеже те не биватъ повечето, освенъ в твърде малко миазматически болести, които секога се раждатъ подобни на себе си, като красната, лещенката, едрата сипаница. При сичко туй, тези примери са достаточни да поведатъ наблюдателя да узнае, че, за да противостои някой на разнообразните болести, той трябва да намери навредъ лекове такива, чрезъ които, като произведе изкуствено една болестъ подобна на естествената, да я излекува. В това той ще притежава едно неизменяемо начало, една положително преценителна основа.

По този начинъ само знанието може да бѣде истиненъ помощникъ на природата в това нейно направление, което действува не да улекчи и временно подобри, а коренно да излечи.

Болестта, каквато и да е, носи в себе си некакви особни признаци, които не са друго нищо, освенъ едно домогване на организма да се отърве отъ злите зародиши които го вредатъ. ПГъй, в една болестъ, треската, бълвоча, дрисака, изпотяването, изобилната пикочъ и проч., биватъ повечето критически; много пъти болния, оставенъ само на тяхъ, преминува по-лесно, отъ колкото да се лекува по единъ начинъ несъобразенъ съ природния законъ.

В това отношение обикновенната медицина трети много дето търси да потушава само тези признаци, което е дало и поводъ на най-знаменитите лекари да се произнесатъ противъ своето знание. Този начинъ лечение се нарича отъ нея: лечение съ противните. Единъ боленъ, напримеръ, има една силна нервическа болка; за да изчезне тая болка ще му се дадатъ некакви наркотически лекарства в значителна доза, дето да изтърпне нервата и да не чувства. Но това действие на лекарството, щомъ не е по подобие и изчезне, болката се повръща и дохожда още по-силна. Още единъ примеръ: въобще периодическите трески се лекуватъ отъ сички чрезъ сулфатото; но щомъ те не е по подобие, припадока на треската престава, но болния никакъ не се чувствува добре; неколко дена, за да измине силата на лекарството, – и треската пакъ се появява, даже и по-силна.

Този начинъ на лекуване още се отличава по огромните си дози, които се употребяватъ, дози, които много пъти неволно изпращатъ болните тамъ отъ дето търсятъ да ги отърватъ.